

Inge Blok

ESRUM HOVEDGADE I 1960'ERNE

Samtale september 2016 med Birgit Farre og Elin Kirkegaard

Inge og Tommy Blok blev gift og byggede eget hus i Esrum i 1962. Inge Blok fortæller her om livet på Esrum Hovedgade i 60'erne - i en tid hvor Inge var ung hustru og mor til to børn.

Forestil dig, at du kommer ned ad Tingbakken mod Esrum. Det første store hus på højre hånd (Esrum Hovedgade 2) fungerede stadig i 1960'erne som et velbesøgt **pensionat** ("Pension Eskild"), hvilket det havde gjort i mange år forinden. Stedets ånd bliver i øvrigt videreført i dag, hvor husets anneks udbydes som Bed & Breakfast.

Inge fortsætter med at fortælle om denne side af Esrum Hovedgade.

Ved siden af pensionatet lå **biografen** i Esrum Hovedgade 4. Der blev vist film hver torsdag, lørdag og søndag og en ny film blev programsat hver uge. Det var især danske film. Mange - både børn, unge og ældre - fra Esrum og omegn gik i biografen. En biografbillet kostede 1,50 kr., og slik til biografturen kunne købes i naboejendommen (Esrum Hovedgade 6) hos snedker Christensens kone, der havde et lille **slikhus** i tilknytning til snedkerværkstedet.

Ved siden af snedker Christensen boede "**Parti Hansen**" (Esrum Hovedgade 8) - der hvor der nu gennem en del år har været en antik forretning. "Parti Hansen" var manufakturhandler og han var kendt for sentensen: *Får snart et parti hjem* - eller på forespørgsel til alpehuer: *Om 14 dage kommer et parti hjem fra alperne!* "Parti Hansen" handlede med varer som arbejdsskjorter, damebukser, undertøj, bændler, tråd, sko, snøreband, bomuldsgarn, synåle mv.

Fortsættes til Esrum Hovedgade nr. 10 kom **Banken**; en filial af Handelsbanken. En kvinde var bankbestyrer, og der var i 1960'erne kun åbent et par timer om dagen.

Nabo til banken lå "**Tanken**" i nr. 12. Der stod BP-tanke udenfor, og der var på det tidspunkt et autoværksted. Man kunne også få pumpet cykler.

Ved hjørnet af Esrum Hovedgade/Klostergade boede **cigarhandler** Jørgensen, der foruden cigarer også handlede med vin og blade. En **herresalon** lå i tilknytning; salonskiltet hænger stadig (2016) på bygningen.

På det modsatte hjørne til cigarhandleren af Esrum Hovedgade/Klostergade lå det store **dampbageri**, hvorfra der tidligere dagligt blev kørt frisk bagerbrød ud til Esrum og omegnens borgere. I 1960'erne var der alene salg fra butikken, hvor udvalget især var rugbrød, et stort og et lille franskbrød, wienerbrød samt finere kager. Fast "inventar" hos bageren var den legendariske **bagerjomfru Karoline**. Hun havde på det tidspunkt allerede ekspederet der i en menneskealder; hun var en institution i sig selv, og hun var meget afholdt i Esrum. Karoline blev i øvrigt 100 år, og hun sluttede sit liv på "Østbo", et plejehjem i Esbønderup, der dengang lå i den aflange bygning overfor området, hvor der i dag (2016) er dagligvarehandel og lægehus.

Bageriet lukkede ned i slutningen af 60'erne, og ind flyttede et **kollektiv**, der fik navnet "Deltagården". Her blev med succes udviklet og produceret sækkestole, som blev meget populære og solgt i hele landet; dog mest fra butikker i København. Inge husker kollektivistene som "hippieagtige"; men flinke folk, der ikke var bange for at blande sig i det lokale liv. Blandt andet husker hun dem fra en morsom spiseaften på Esrom Kro, hvor en af kollektivistene spontant (men som den største naturlighed) snuppede en frikadelle fra en smørrebrødsplatte, der egentligt tilhørte Inges mand Tommy.

Esrom Kro (nu Esrum Kost- & Friskole), der både bestred familiekro, slyngelstue og hoteldrift, var stadig i 1960'erne det naturlige og centrale samlingspunkt for både lokale og tilrejsende. Klart i Inge Bloks erindring står især hendes egen bryllupsnat på kroen i 1962, afdansningsballer sammen med hendes børn, bankospil, spiseaftener, krobøl og den årlige juletræsfest, der afholdtes sammen med Propforeningen og Idrætsforeningen.

Det årlige **afdansningsbal** på Esrom Kro var meget festligt med flotte indmarcher af små og store børn fra Esrum og omegn. **Esrom Borgerforening** arrangerede tillige både **bankospil** (tilløbsstykke) og hyggelige **spiseaftener** på kroen. Et af Otto Leisners legendariske **kroboller** blev i 1968 afholdt og TV-optaget på Esrom Kro, og her deltog Inge og sin mand Tommy sammen med mange andre humorfyldte og festklædte borgere fra byen. Men det var også den aften, hvor der sågar opstod slagsmål på kroen. For mange bajere kombineret med heftige diskussioner endte med, at selv **sognerådsformanden blev slået i gulvet** grundet sin politiske observans.

◇◇◇◇◇

Fra den modsatte side af Esrum Hovedgade erindrer Inge Blok fra 1960'erne især købmanden, telefoncentralen, damefrisøren, Kommunekontoret, skolen, Hennings hjørne, savværket, rutebil-Ejner, skomageren, Tatol, slagteren og Luthersk mission.

Købmanden i Esrum Hovedgade nr. 9, var en gammeldags blandet landhandel, hvor købmand Finnedal med sin nordsjællandske accent "*Hvad skal det være?*" stod bag disken i sin hvide kittel. Det var et centralt knudepunkt for byen. Købmanden handlede med stort set alt fra kolonialvarer til isenkram som værktøj, maling, husgeråd, glas og porcelæn. Inge husker, at deres *første køleskab blev købt hos købmand Finnedal*. Købmandens kone var en "fin dame", der spillede klaver og havde kat. Fruen hjalp ikke til i forretningen; det gjorde derimod købmandens kommis - en ung mand fra Esrum.

Telefoncentralen lå på Esrum Hovedgade 5, og her var der stadig manuel betjening i 60'erne. Alle telefonsamtaler blev stillet igennem af telefoncentralens **telefonist**, som i Esrum var frk. Rigmor Larsen. Hun var ikke altid lige glad for sit arbejde; specielt ikke om natten. *Tilfældet ville, at da Inge Blok i 1963 skulle føde sit første barn, fik hun veer tæt på midnat og havde derfor brug for at ringe til jordemoderen. Inge og hendes mand Tommy tog hen på telefoncentralen og bankede på flere gange. Endelig kom den lidet tilfredse telefonistdame ud og lukkede dem ind i centralens entre, hvorfra de omstændeligt først måtte kalde centralens eget nummer, inden Rigmor Larsen satte telefonpropperne i til sygehuset. De fik kontakt, og jordemoderen befandt sig heldigvis der, hvorpå Tommy kørte Inge til Esbønderup sygehus for at føde.*

Ved siden af telefoncentralen, i Esrum Hovedgade 7, boede Steffens. Fru Steffens havde i huset en populær **frisørsalon**, og hun var oven i købet både udlært damefrisør og udlært barber.

Kommunekontoret lå på adressen Esrum Hovedgade 17, hvor der siden begyndelsen af år 2000 har været børneinstitution. Kommunen (eller sognekommunen) dengang hed "*Esbønderup - Nødebo kommune*",

men kommunens administration var altså placeret i Esrum. **Sognerådsformanden**, hvis status svarede til det nuværende hverv som borgmester, hed Hans Frederiksen, og han kom fra Nødebo.

Skolen lå på Esrum Hovedgade 21 centralt i svinget midt i byen. Der var to klasseværelser i stuetagen, og i lejligheden på 1. sal boede lærerinden Birgit Lassen. Men da Tingbakkeskolen var blevet indviet i 1960, var det kun 1. og 2. klasse, der stadig gik i den gamle skole i Esrum på det tidspunkt.

På hjørnet overfor skolen lå "**Hennings hjørne**". Mange i Esrum kalder stadig (2016) bygningen "Hennings hjørne", som i tresserne var et **mejeri- og brødudsalg**, der fik sine varer leveret udefra. Trods det, at der i Esrum samtidig var et stort bageri med salg af eget brød, kunne man hos Hennings hjørne også købe godt bagværk hver dag. Inge husker, at hun til sin søns konfirmationsfest købte *kranskekage* derfra.

Fra **Savværket** (Esrum Hovedgade 27) var det mest karakteristiske den konstante *SAVELYD* af maskiner, der satte sit umiskendelige præg i byrummet. I nabolaget til savværket boede velansete "**Rutebil-Ejner**", der i en menneskealder havde kørt rutebil i byen. Han varetog i 60'erne **rutebilruten** Hornbæk - Hillerød tur/retur gennem Esrum. I bygningen på hjørnet i Esrum Hovedgade 31 lå **Skomager Jensen**. En nyttig butik, hvor man kunne få forsålet sko og købe nyt skotøj samt ikke mindst træsko.

I "højhuset" (Esrum Hovedgade 25) var der butikker i stueetagen og boliger i de øverste etager. I st. tv. lå butikken **Tatol** - et "godt sted at handle". Her kunne man købe Tatol-kaffe samt et forskelligartet udvalg af varer indenfor især dameparfumeri, trikotage, sæbe, børnetøj, punge og tasker, papirvarer og legetøj. Tatol-butikken flyttede senere i 1964 til Esrum Hovedgade 15.

Slagter Levin bestred butikken i st. th. i "højhuset". Slagter Levin var især kendt for at fremstille **gode pølser**. Han detailudskar også kød; men dette fik han leveret udefra, selvom der andetsteds i byen på Ålykkevej faktisk var et slagtehus ved Robert Andreasen, der endda leverede kød via en udkørende kølevogn. Men de to samarbejdede ikke. Måske skyldtes det en social rangforskel. Inge Blok fortæller i hvert tilfælde, *at byens "spidser" som f.eks. savværkets direktør Sørensen og de store gårdmænd fra omegnen jævnligt kom til frokost hos slagtehusejer Robert Andreasen.*

Missionshuset i Esrum Hovedgade 33 havde, udover sin forkyndende virksomhed indenfor Luthersk mission ved blandt andet "Søndagsskoler", også en social funktion i byen. Der blev fra stedet arrangeret søndagsudflugter for byens borgere, og der blev holdt "aftenskole" for unge med aktiviteter som f.eks. træsløjd.

Esrum Hovedgade er i den grad forandret gennem de sidste godt 50 år - fra en pulserende hovedgade med liv af mennesker og erhverv i 60'erne til en hovedgade i dag (2016) med Kost- & Friskole, en antik butik, en børneinstitution og masser af gennemkørende biler.